

โครงการโยเฟอร์ อินเตอร์เนชันแนลประเทศไทย

1. การดำเนินงานของโครงการโยเฟอร์ อินเตอร์เนชันแนลประเทศไทย

กิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ของโครงการโยเฟอร์อินเตอร์เนชันแนลประเทศไทย ได้เห็นกิจกรรมการเลี้ยงวัวเนื้อและกระบือเป็นหลัก นอกจากนี้โครงการโยเฟอร์ฯ ยังได้ให้การสนับสนุนกิจกรรมอื่น ๆ อีก คือ การเลี้ยงวัวนม การเลี้ยงตั้งเพื่อเอาเนื้อทำอาหาร การเลี้ยงแพะและประมงภูเขา รวมทั้งกิจกรรมการส่งเสริมของโครงการโยเฟอร์อินเตอร์เนชันแนล ซึ่งได้เริ่มตั้งตั้งแต่ปี 2517 ถึงปี 2531 มีรวมทั้งสิ้น 10 โครงการ (กิจกรรม) ดังนี้

1. โครงการเลี้ยงโคของชาวลานู (Lahu Cattle Project)

โครงการนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุน จำนวน 378,231 บาท (\$18,540 U.S.) ดำเนินการเลี้ยงโคเนื้อระหว่างปี 2517-2521

2. โครงการเลี้ยงโคของชาวกะเหรี่ยง (Karen Cattle Project)

ได้รับงบประมาณสนับสนุน จำนวน 865,923 บาท (\$36,700 U.S.) ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2523-2530 ดำเนินการเลี้ยงโคเนื้อเป็นหลัก

3. โครงการเลี้ยงกระบือของชาวลานู (Lahu Buffalo Project)

โครงการนี้สนับสนุนการเลี้ยงกระบือ โดยได้รับงบประมาณ จำนวน 696,527 บาท (\$29,698 U.S.) เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีพ.ศ. 2525-2529

4. โครงการส่งเสริมปศุสัตว์เพื่อชาวอาข่า (Animal Raising Project For Akha)

โครงการนี้สนับสนุนให้ชาวอิก้อ (อาข่า) เลี้ยงโคเนื้อและกระบือ โดยได้รับงบประมาณจำนวน 1,053,872 บาท (\$398,825 U.S.) มีระยะเวลาดำเนินงาน 4 ปี คือ พ.ศ. 2528-2531

5. โครงการเลี้ยงแพะของชาวลานู (Lahu Goat Project)

โครงการนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจำนวน 93,706 บาท (\$3,468 U.S.) เพื่อการเลี้ยงแพะในหมู่บ้าน โดยใช้ระยะเวลาดำเนินงาน 1 ปี คือพ.ศ. 2528-2529 โครงการนี้ไม่ได้รับการเสนอให้ประเมินผล เนื่องจากการดำเนินงานมีระยะเวลาสั้นกว่าที่กำหนดไว้

6. โครงการประมงของชาวกะเหรี่ยง (Karen Aquaculture Project)

โครงการนี้ได้รับงบประมาณจำนวน 376,413 บาท (\$14,595 U.S.) เพื่อทำการก่อสร้างบ่อเลี้ยงปลาในหมู่บ้าน มีระยะเวลาดำเนินงาน 3 ปี ระหว่างปี 2529-2531

7. โครงการเลี้ยงโคเนื้อของชาวลahu (Lahu Beef Cattle Project)

โครงการนี้ได้รับงบประมาณจำนวน 1,019,334 บาท (\$39,698 U.S.) ระหว่างปี 2529-2531 เพื่อสนับสนุนการเลี้ยงโคเนื้อแก่หมู่บ้านชาวลahu ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ไม่ได้รับการส่งเสริมจากโครงการ

8. โครงการเลี้ยงแพะนมของชาวกะเหรี่ยง (Karen Dairy Goat Project)

โครงการนี้เพิ่งจะเริ่มดำเนินงานเมื่อปี 2531 จึงไม่ได้รับการเสนอให้ประเมินผล เนื่องจากอยู่ในระหว่างการเริ่มดำเนินงานในช่วงแรกของโครงการ โดยงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนมีจำนวน 136,827 บาท (\$5,460 U.S.).

9. โครงการเลี้ยงโคนมนาบูก (Nabook Dairy Project)

โครงการนี้เป็นโครงการแรกที่ทางโครงการไฮเพอร์อินเตอร์เนชั่นแนลได้ให้การสนับสนุนแก่ชาวพื้นเมือง (คนพื้นเมือง) เพื่อจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ในปี 2528 โดยได้รับงบประมาณจำนวน 123,534 บาท (\$4,550 U.S.)

10. โครงการเพื่อชีวิตใหม่ (New Life Asia Bee Project)

โครงการนี้เป็นอีกโครงการหนึ่งในจำนวน 2 โครงการ ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการไฮเพอร์อินเตอร์เนชั่นแนล และเป็นโครงการของชาวพื้นเมือง (คนพื้นเมือง) โครงการนี้ได้รับงบประมาณจำนวน 150,452 บาท (\$5,850 U.S.) เพื่อดำเนินการเลี้ยงผึ้งเพื่อเอาน้ำหวาน มีระยะเวลาดำเนินงานระหว่างปี 2529-2531

การส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาบุคคลและประมงของชาวไทยภูเขา ที่สนับสนุนโดยโครงการไฮเพอร์อินเตอร์เนชั่นแนลดังกล่าวข้างต้น มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมรายได้ตลอดจนเป็นแหล่งโปรตีนไว้บริโภคภายในหมู่บ้านส่วนเพื่อพันธุ์แม่พันธุ์ผึ้งที่ชาวไทยภูเขาได้รับนั้นจะเป็นพันธุ์พื้นเมือง เป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามเพื่อให้เห็นภาพรวมของกิจกรรมโครงการการส่งเสริมพัฒนาบุคคลและประมงของชาวไทยภูเขา ตลอดจนงบประมาณในการดำเนินงานที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการไฮเพอร์อินเตอร์เนชั่นแนล จึงได้เสนอตารางสรุปที่ 1 แสดงถึงจำนวนหมู่บ้าน จำนวนครุว์เรือและจำนวนผึ้ง จำนวนตามกิจกรรม/โครงการ และตารางที่ 2 สรุปงบประมาณค่าใช้จ่ายของโครงการ/กิจกรรม จำนวนตามกลุ่มของชาวไทยภูเขา

ตารางที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนหมู่บ้าน ครัวเรือนและสัตว์เลี้ยง แยกตามโครงการ
ที่ได้รับการส่งเสริม

โครงการ/ กิจกรรม	จำนวน หมู่บ้าน (ปัจจุบัน)	จำนวน ครัวเรือน (ปัจจุบัน)	จำนวนสัตว์ ได้รับจาก HPI*	สัตว์เลี้ยงที่ ทำการส่ง ผ่านทั้งหมด	จำนวนสัตว์ เลี้ยงทั้งหมด (ปัจจุบัน)
โครงการโคเผ่าลาหู่ (เลี้ยงแบบรายบุคคล)	42	135	80	102	160
โครงการโคเผ่าลาหู่ (เลี้ยงแบบกลุ่ม)	7	70	223	**	241
โครงการโคเผ่าอาข่า	20	95	94	17	111
โครงการโคเผ่ากะเหรี่ยง	21	70	425	**	322
โครงการกระบือเผ่าลาหู่	61	114	109	34	143
โครงการกระบือเผ่าอาข่า	34	74	74	5	79
รวม	185	558	1,005	158	1,056

* HPI หมายถึง โครงการไฮเฟอริวิตอรีในชั้นทะเลประเทศไทย

** การส่งผ่าน (Passing on) ของโคที่เลี้ยงแบบกลุ่มนี้กระทำโดยการจำยืมเงินกู้
แรกเริ่ม จากรูปของเจ้าเขตให้แก่โครงการไฮเฟอริ และได้นำเงินจำนวนนี้ไปให้
หมู่บ้านอื่นที่ต่อไป

ตารางที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรายจ่ายของโครงการแยกตามเผ่าพันธุ์ของประชากร

ชาติพันธุ์	จำนวนครว้เรือน ที่เคยได้รับโค หรือกระบือ จาก HPI***	จำนวนเงิน รายจ่าย ทั้งหมดของ HPI (บาท)	จำนวนรายจ่าย เฉลี่ยต่อครว้เรือน ของ HPI (บาท)
เผ่าลาห (ทั้งหมด)	538	2,094,092	3,885
เผ่าลาหู่ (เลี้ยงโคแบบรายบุคคล)	329	378,231	1,149*
เผ่าลาหู่ (เลี้ยงโคแบบรวมกลุ่ม)	80	1,019,334	12,741
เผ่าลาหู่ (กระบือ)	129	696,527	5,399
เผ่าอาข่า	182	1,053,872	5,790
เผ่ากะเหรี่ยง	94	865,923	9,211
รวม	814	4,013,887	4,931

* ข้อสังเกต รายจ่ายเฉลี่ยต่อครว้เรือน สำหรับชาวเขาเผ่าลาหู่ที่ตัวอย่างน่าสังเกต ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผล 2 ประการ ดังนี้ประการแรก โครงการไฮเพอร์ได้เริ่มกิจกรรมกับชาวเขาเผ่าลาหู่ ซึ่งในขณะนั้น โคมีราคาต่ำมาก และประการที่สอง จำนวนครว้เรือนของชาวเขาเผ่าลาหู่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

** อัตราการแลกเปลี่ยนเงิน 1 ดอลลาร์สหรัฐ มีค่าเท่ากับ 25 บาท

*** HPI หมายถึง โครงการไฮเพอร์อินเตอร์เนชันแนล (Heifer Project International)

1.1 คณะทำงานของโครงการโฮเฟอร์อินเตอร์เนชันแนล

สำนักงานของโครงการตั้งอยู่ที่บ้านของตัวแทนที่เป็นคนไทย ณ จังหวัดเชียงใหม่ คณะผู้ทำงานประกอบด้วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการและผู้ประสานงาน ค่าใช้จ่ายสำหรับการบริหารงาน และค่าใช้จ่าย ค่าตอบแทนได้ถูกเตรียมไว้จำนวนหนึ่งที่จะพอใช้ โดยได้รับการสนับสนุนจากโครงการ Heifer Project International ประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งผู้อำนวยการและผู้ช่วยฯ ต่างก็เป็นสมาชิกของชาวเขา ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการตั้งแต่วินิจฉัยความเข้าใจและความผูกพันที่มีต่อชาวเขาจึงอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก สำหรับการจัดการโครงการนับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก โดยเฉพาะโทษของมนุษยสัมพันธ์การทำงานอยู่ภายใต้กรอบและประเพณีของชาวเขา การสนองตอบต่อสภาพการต่าง ๆ เป็นที่น่าชมเชยอย่างยิ่ง การดำเนินโครงการมีความยืดหยุ่นและสนองต่อความต้องการของคนในท้องถิ่นเป็นอย่างดี นอกจากนี้แล้วยังมีความมุ่งมั่นที่จะเข้าไปรับรู้สภาพหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ของแต่ละคนในแถบ ๆ หมู่บ้าน ปัญหาเกี่ยวกับความไม่เสมอภาค การวางอำนาจของเจ้าหน้าที่ ไม่ปรากฏว่ามีแต่อย่างใด นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ทุกคนยังได้รับการต้อนรับด้วยไมตรี และฉันทะไมตรี

1.2 การสนับสนุนของหน่วยงานอื่น

โครงการโฮเฟอร์ได้รับการสนับสนุนจาก คณะคริสตจักรแบปติสต์ล้านนาในประเทศไทย คณะคริสตจักรแบปติสต์กะเหรี่ยงในแม่ฮ่องสอน และ คณะกรรมการที่ปรึกษาอาชีพ เป็นอย่างดีแต่ละหน่วยงานดังกล่าว มีคณะกรรมการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเขา เจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นสมาชิกของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ จึงหมดปัญหาเรื่องการติดต่อสื่อสาร (ชาวเขาหลายคนมีความสามารถจำกัดในภาษารัฐภาษาไทย) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมดังกล่าวได้รับงบประมาณในส่วนค่าตอบแทนจากคณะคริสตจักรแบปติสต์ล้านนาในประเทศไทย คณะคริสตจักรแบปติสต์กะเหรี่ยงใน ประเทศไทย หรือ คณะกรรมการที่ปรึกษาอาชีพ โดยไม่ได้รับจากโครงการโฮเฟอร์อินเตอร์เนชันแนล อย่างไรก็ตามหน่วยงานทั้งสามถือว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการโฮเฟอร์อินเตอร์เนชันแนล นั้นเปรียบได้กับงานเด้าแกร์ส่งเสริมของหน่วยงานนั้น

นอกจากนี้การประเมินผลได้พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมทุกคนได้รับการอบรมทางด้าน การเลี้ยงสัตว์มาพอสมควร แต่การให้ความรู้อย่างต่อเนื่องจะสามารถช่วยให้การดำเนินงานของโครงการมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างน้อยก็เท่าที่พอจะทำได้ก็คือการพิจารณาให้การสนับสนุนด้าน งบประมาณสำหรับอบรมอาสาสมัครปศุสัตว์

แม้ว่าหน่วยงานทั้งสามของชาวเขา พยายามที่จะรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้อง เกี่ยวกับ ความก้าวหน้าของงานของ โครงการไฮเพอร์อินเตอร์เนชั่นแนล ในหมู่บ้านเป้าหมาย แต่ข้อมูลที่มี อยู่จากหน่วยงานกลางของ คณะคริสตจักรแบัพติสต์ที่อำเภอในประเทศไทย คณะคริสตจักรแบัพติสต์ที่ กะเหรี่ยงในประเทศไทยและ คณะกรรมการที่ปรึกษาอาช่า ยังไม่ตรงกับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สแอม หรือจากหัวหน้าหมู่บ้าน ดังนั้นถ้าข้อมูลถูกเก็บและรวบรวมในระบบเดียวกัน แล้วจะทำให้การ ประเมินสถานะในปัจจุบันของ โครงการไฮเพอร์ทำได้ง่ายขึ้น ด้วยเหตุนี้การตรวจสอบโครงการจึง ไม่ใช้งานที่ง่ายสำหรับในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามก็ดูเหมือนว่าคณะคริสตจักรแบัพติสต์ที่อำเภอในประเทศไทย และคณะกรรมการที่ปรึกษาอาช่า จะมีการจัดองค์กรที่ดีและมีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่คณะคริสตจักรแบัพติสต์ที่กะเหรี่ยงในประเทศไทย กำลังอยู่ในระยะที่มีการเปลี่ยนแปลง โครงการหนึ่งได้แก่โครงการชลประทานที่เพิ่งจะสิ้นสุดลง และโครงการใหม่คือ โครงการพัฒนา ชนบทที่เพิ่งจะเริ่มได้เช่นกัน ผลที่เกิดขึ้นอย่างหนึ่งก็คือ มีการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ อย่างในตัวบุคคล และความรับผิดชอบใหม่ คณะคริสตจักรแบัพติสต์ที่กะเหรี่ยงในประเทศไทย และเป็นสิ่งที่คาดหวัง ไว้ว่าเจ้าหน้าที่หลายๆ คนในคณะทำงานของคณะคริสตจักรแบัพติสต์ที่กะเหรี่ยงในประเทศไทยจึง ยังใหม่และมีความรับผิดชอบใหม่ ๆ เกินกว่าที่จะเข้าใจงานของโครงการไฮเพอร์อินเตอร์ เนชั่นแนล ได้ในระยะขั้นต้น และถึงแม้ว่าองค์กรทั้ง 3 จะเป็นองค์กรอิสระแต่การขยายความ ร่วมมือซึ่งกันและกัน ก็จะมีเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ทีมงานของโครงการไฮเพอร์อินเตอร์เนชั่นแนล ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดตลอดจน ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

จากการสังเกตพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างหนึ่ง เกี่ยวกับการทำงานของ คณะ คริสตจักรแบัพติสต์ที่กะเหรี่ยงในประเทศไทย กับคณะคริสตจักรแบัพติสต์ที่อำเภอในประเทศไทยและ คณะกรรมการที่ปรึกษาอาช่า กล่าวคือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมทั้งหมดซึ่งคณะผู้ประเมินผลสามารถติดต่อ ได้นั้น อาศัยอยู่ในท้องที่ ๆ ตมรับผิดชอบอยู่ แต่เจ้าหน้าที่ของคณะคริสตจักรแบัพติสต์ที่กะเหรี่ยง ในประเทศไทย บางคนเป็นคนเมือง อาศัยอยู่ในเชียงใหม่ และ เดินทางเข้าสู่ท้องที่ใน เวลาทำงานดังนั้นในการที่จะ เข้าถึงท้องที่และ ประชากรเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ เหล่านี้ควรที่จะอาศัยอยู่ในท้องที่ ๆ มีโครงการรวมทั้งการให้คำปรึกษากับกลุ่มเกษตรกรในท้องที่ นั้น ๆ ด้วย

สำหรับการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ ที่ดูเหมือนจะเป็นผลในแง่บวกนั้น คือความสัมพันธ์และความร่วมมือที่มีมากขึ้นขององค์กรทั้ง 3 คือ คณะคริสตจักรแบปติสต์ที่ล้าหัวในประเทศไทย คณะคริสตจักรแบปติสต์ที่เกาะเหียงในประเทศไทย คณะกรรมการที่ปรึกษาอาซา เนื่องจากทั้ง 3 หน่วยงานต่างก็มีเป้าหมาย ปัญหาและพื้นที่การดำเนินงานที่เหมือนกันจึงได้มีการจัดหาวิธีให้กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และวางแผนร่วมกันก็จะทำให้ได้รับประโยชน์มากขึ้น ซึ่งอาจรวมถึงการแบ่งปันประสบการณ์และปัญหาต่าง ๆ อันจะทำให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การมอบสิทธิ์และการส่งผ่านสิทธิ์ (Passing on the gift)

2.1 การส่งผ่านของโครงการส่งเสริมการเลี้ยงดูและกระป๋อง

การส่งผ่านหรือ Passing on the gift เป็นหัวใจสำคัญของงานของโครงการโฮเพอร์อินเตอร์เนชั่นแนล ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการทุ่มเทความพยายาม เพื่อที่จะกำหนดวิธีการดำเนินงานในทางปฏิบัติให้ได้รับผล ในทางทฤษฎีการส่งผ่าน หรือ Passing on the gift หมายถึง ลักษณะและวิธีการขยายจำนวนสิทธิ์เลี้ยงดูให้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นในแต่ละหมู่บ้าน (ของชาวเขา) หลังจากที่เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ของโครงการโฮเพอร์ การส่งต่อหรือ Passing on the gift ของโครงการโฮเพอร์ประเทศไทย มีวิธีการดังนี้ ในกรณีที่เกษตรกรรายบุคคลได้รับสิทธิ์เลี้ยงดูจากโครงการโฮเพอร์แล้ว เกษตรกรผู้นั้นจะเป็นผู้ดูแลและผสมพันธุ์สัตว์เอง เมื่อสัตว์คลอดลูกออกมาเกษตรกรจะต้องดูแลสัตว์นั้น ให้มีชีวิตรอดระยะหนึ่ง แล้วจึงส่งคืนสัตว์เพศเมียตัวเต็ม (ของโครงการ) และลูกตัวที่สอง เพื่อโครงการโฮเพอร์จะได้ส่งผ่านสิทธิ์เลี้ยงดู หรือ Passing on the gift ให้เกษตรกรรายอื่นต่อไป สำหรับกรณีที่เกษตรกรต้องการรวมกลุ่มสิทธิ์เลี้ยงดูนั้น โดยทั่วไปโครงการโฮเพอร์จะให้กลุ่มเกษตรกรกู้เงินจากโครงการในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ เพื่อนำไปซื้อสัตว์มาเลี้ยงและเป็นทรัพย์สินของกลุ่ม ต่อมาเมื่อเกษตรกรดำเนินงานตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ของโครงการโฮเพอร์แล้ว กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์นั้น จะต้องส่งเงินกู้ไปคืนให้กับโครงการพร้อมทั้งดอกเบี้ย เพื่อที่ทางโครงการโฮเพอร์จะได้ทำการส่งผ่านเงินทุน หรือ Passing on the gift ไปยังหมู่บ้านอื่น ๆ ต่อไป จากการศึกษาภาคสนาม พบว่าในการจัดหาสิทธิ์เลี้ยงดูให้กับจำนวนเกษตรกรนั้น มีอยู่ด้วยกัน 2 วิธีซึ่งทั้งสองวิธีนี้ เกี่ยวกับการส่งผ่านสิทธิ์เลี้ยงดูที่ต่างกัน กล่าวคือวิธีการแรกเป็น

การจัดหาสัตว์เลี้ยงให้เป็นรายบุคคล โดยการจัดหาสัตว์เลี้ยงหนึ่งตัว ให้กับเกษตรกรในหมู่บ้าน
 คนหนึ่งหรือมากกว่า และวิธีที่ 2 เป็นการทำแบบกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยการจัดหาเงินกู้ให้กลุ่มบุคคล
 ที่มีความต้องการที่จะซื้อสัตว์เลี้ยง ทั้ง 2 วิธีนี้รวมถึงการทำแบบ Passing on the gift ด้วย
 แต่ก็มีความแตกต่างที่ต่างกัน วิธีการให้แบบรายบุคคลนี้ เกษตรกรแต่ละคนจะได้รับสัตว์จำนวน 1 ตัว
 ซึ่งโดยปกติจะเป็นเพศเมีย เกษตรกรจะต้อง เป็นผู้เลี้ยงดูและจัดการผสมพันธุ์เมื่อถึงเวลาอันสมควร
 กับสัตว์พ่อพันธุ์ที่ดี (ถ้ามี) หรืออาจจะ เป็นเพศผู้พื้นเมืองก็ได้ เมื่อสัตว์มีลูกให้ลูกตัวแรกและตัวที่ 3
 เป็นของ เกษตรกรโดยไม่ต้องคำนึงถึงเพศ ซึ่งในกรณีนี้ เกษตรกรจะมีทางเลือกที่จะขายลูกเพศผู้
 และซื้อเพศเมียเข้ามาเพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์เลี้ยง

สำหรับสัตว์เพศเมียตัวเดิมและลูกตัวที่สอง เกษตรกรจะต้องส่งคืนให้แก่โครงการและ
 กรรมการระดับท้องถิ่นของ คณะคริสตจักรแบปติสต์สำหรับประเทศไทยหรือ คณะกรรมการที่ปรึกษา
 อาสาจะเป็นผู้พิจารณาตัดสินแล้วว่า จะให้ใครต่อไป และโดยทั่วไปแล้ว ถ้าลูกตัวที่ 2 เป็นเพศผู้ก็
 จะถูกขาย และจะนำเงินมาแบ่งกันระหว่าง เกษตรกรกับกรรมการระดับท้องถิ่นของคณะคริสตจักร
 แบปติสต์สำหรับประเทศไทยหรือ คณะกรรมการที่ปรึกษาอาสา

ข้อเสนอแนะอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการจัดหาสัตว์เลี้ยงให้เป็นรายบุคคล กล่าวคือให้ลูกสัตว์ตัว
 หนึ่งคงอยู่กับเกษตรกร และนำแม่สัตว์ตัวเดิมนั้น ทำการส่งผ่าน หลังจากที่ถูกตัวแรกอายุได้ 1 ปี
 ทั้งนี้ด้วยเหตุผล 3 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก ระยะเวลาที่ระยะตกูกนานกว่าโค ดังนั้นผู้รับภาระนี้จะต้องรอเกินกว่า

ประการที่สอง ระยะเวลาที่มูลค่าในตลาดสูงกว่าโค

ประการที่สาม ระยะเวลาที่สามารถให้ผลตอบแทนจากการนำไปโคนาได้ เช่นเดียวกับการนำ
 ไปขาย ซึ่งสำหรับโคนั้นโดยทั่วไปไม่ได้เลี้ยงเพื่อใช้ทำงาน ดังนั้นเจ้าของกระบือสามารถที่จะ
 เตรียมตัวลูกพี่ได้รวดเร็วกว่า และอาจนำกระบือไปให้เกษตรกรรายอื่นเช่าได้

สำหรับวิธีการให้แบบกลุ่มซึ่งได้มีการจัดเตรียมเงินกู้ (โดยทั่วไปประมาณ 100,000
 บาท) สำหรับผู้เลี้ยงแบบกลุ่ม เพื่อนำไปซื้อสัตว์มาเลี้ยงและเป็นทรัพย์สินของกลุ่ม เงินกู้จำนวนนี้
 จะถูกชำระคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ยด้วยการผ่อนชำระรายปีรวม 6 งวด ซึ่งเงินจำนวนนี้อาจจะได้อาจ
 จากการขายสัตว์บางตัว ส่วนการกำหนดว่าจะขายสัตว์ตัวไหนต้องเป็นภาระตัดสินใจโดยกลุ่มและ
 สัตว์ที่เหลืออยู่ก็ยังคง เป็นทรัพย์สินของกลุ่มต่อไป ส่วนเงินที่ชำระคืนจากเกษตรกร และสัตว์เลี้ยงที่
 มีการส่งผ่านก็จะนำไปให้เกษตรกรกลุ่มอื่นกู้ต่อไป

2.2 การส่งผ่านของโครงการประมงในหมู่บ้าน

แนวทางของการส่งผ่านลูกปลาสำหรับเลี้ยงในบ่อที่มีอยู่เดิมบนพื้นที่สูงนั้น ยังมีอุปสรรคอยู่บ้าง กล่าวคือ การส่งผ่านนี้อาจไม่ใช้ความต้องการที่แท้จริงของผู้รับ เนื่องจากมีปลาอยู่หลายชนิด และยังมีปัญหาเกี่ยวกับลูกปลาก้าวแรกแย่งอาหารปลาที่มีอยู่อย่างจำกัด ในปัจจุบันเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาพยายามที่จะหาทางลดจำนวนลูกปลาในบ่อลง ดังนั้นวิธีที่พอจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ก็ คือ การให้ความช่วยเหลือทางด้านแรงงาน หรือ เป็นตัวเงินเพื่อใช้ในการสร้างบ่อเลี้ยงปลาใหม่ขึ้นมา ตลอดจนการใช้พันธุ์ปลาที่มีการเจริญเติบโตเร็ว และอาศัยระยะเวลาสั้น

3. ผลกระทบของโครงการที่มีต่อประชาชนในหมู่บ้าน

ผลกระทบของโครงการพัฒนาที่มีต่อประชากรเป้าหมายนั้น ถือว่าเป็นความสำคัญลำดับแรกทีเดียว สำหรับในกรณีของโครงการไฮเพอร์อินเตอร์เนชั่นแนล ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจจะกล่าวได้ว่าส่วนใหญ่มีผลกระทบเป็นไปในทางบวก ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันเกษตรกรมีโคและกระบือเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ เมื่อแรกเริ่มโครงการนั้น มีจำนวนน้อยมากหรือไม่มีเลย และสำหรับผู้เลี้ยงปลานั้นก็ได้ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการไฮเพอร์อินเตอร์เนชั่นแนลทั้งสิ้น

การศึกษาในหลายหมู่บ้านพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์อีกหลาย ๆ คน ยังมีความยากจนอยู่มากและยังต้องการได้รับโอกาสในการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ทางโครงการไฮเพอร์อินเตอร์เนชั่นแนลได้มีส่วนช่วยลดความเสี่ยงในเรื่องที่เกี่ยวกับ การเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกรที่ไม่เคยเลี้ยงโคและกระบือมาก่อน และ เป็นการส่งเสริมให้มีการซื้อสัตว์เลี้ยงมาเป็นของตนเอง

ดัชนีการครองชีพในหลาย ๆ ส่วนของประเทศไทยมีระดับรายได้เฉลี่ยต่อประชากรสูงขึ้นและ ค่าของความเป็นอยู่ของอุปสงค์ของการบริโภคเนื้อสัตว์สูงขึ้น เช่นเดียวกัน ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของประชากร เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อสัตว์ในอนาคตจะต้องสูงขึ้นอย่างแน่นอน

จากการศึกษาบทเรียนที่ส่งภายใต้การดำเนินงานของโครงการไฮเพอร์ได้พบว่าประชากรในหลายหมู่บ้านชนบท ๆ ครั้งจะมีการบริโภคเนื้อสัตว์ที่ตนเลี้ยง ดังนั้นความพยายามของโครงการไฮเพอร์อินเตอร์เนชันแนลในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านโภชนาการและการบริโภคอาหารโปรตีนจึงไม่มีผลกระทบโดยตรง แต่อย่างไรก็ตามก็ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ผลทางเศรษฐกิจที่ได้จากการใช้หรือขายสัตว์นั้นจะถูกนำมาใช้ในการซื้ออาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ แต่จากประสบการณ์พบว่าเงินที่ได้จากการขายสัตว์นั้น อาจจะถูกนำไปซื้อวิหุ หรือรถยนต์บรรทุกเล็กก็ได้ จะสังเกตเห็นได้จากกลุ่มเด็ก ๆ ที่มีอายุระหว่าง 2-6 ปีนั้น ยังเด็กเกินไปที่จะหาอาหารได้ด้วยตนเอง แต่ขณะเดียวกันก็ยังอยู่ในวัยที่ไม่สามารถจะยังที่พออยู่ได้ด้วยนมของมารดาเพียงอย่างเดียว และจากการติดตามดูสมาชิกทางโภชนาการของประชากรในพื้นที่โครงการ การเลี้ยงสัตว์เพื่อการโภชนาการอาจจะกระทำได้ดีด้วยการให้ความพยายาม และมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง ในการที่จะยกระดับของโภชนาการในหมู่บ้านให้ดีขึ้น ซึ่งนั่นหมายถึง โครงการไฮเพอร์จะปรับเปลี่ยนวิธีการและหลักการของการดำเนินงานด้วย

สำหรับกระป๋องนั้นจะมีประโยชน์ต่อคนที่มีการชลประทานมากกว่าบริเวณอื่น ทั้งนี้เพราะว่าการใช้กระป๋องในการโภชนาการนั้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าการใช้แรงงานคน เกษตรกรที่ไม่มีกระป๋องเป็นของตนเองก็ต้องเช่ากระป๋องจากผู้อื่น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าโครงการของโครงการพัฒนาบุคคลสัตว์จะมีส่วนในการช่วยเหลือคืนทุนในการปลูกข้าวให้แก่เกษตรกรที่มีกระป๋องเป็นของตนเอง

ส่วนในเรื่องของการออมเงิน เกษตรกรมีความเห็นว่าสัตว์เลี้ยงเปรียบเสมือนกับการออมในรูปแบบหนึ่ง ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า โครงการของโครงการพัฒนาบุคคลสัตว์ของโครงการไฮเพอร์ได้มีส่วนช่วยในการเปิดบัญชีเงินฝาก (ในรูปของสัตว์) ในให้แก่เกษตรกร สำหรับผลกระทบในแง่ลบที่เกิดขึ้น มีเพียงประเด็เดี่ยวน่าเป็นห่วงหลังจากการเข้าไปศึกษาตามหมู่บ้านต่าง ๆ กล่าวคือในบางหมู่บ้านที่มีการเลี้ยงสัตว์กันเป็นกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะได้รับประโยชน์เห็นแก่คนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เลี้ยงสัตว์ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดความแตกแยกหรือการพิพาทขึ้นได้ ซึ่งผลประการนี้สามารถแก้ไขได้ ด้วยการอบรมและชี้แจงให้ชาวบ้าน และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ได้ทราบเพื่อร่วมมือกันในการพัฒนาบุคคลสัตว์ต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตามมีข้อที่น่าสังเกตที่สำคัญ กล่าวคือ จากการประเมินผลและการเข้าไปศึกษาในหมู่บ้านกะเหรี่ยงหลาย ๆ หมู่บ้าน พบว่าชาวกะเหรี่ยงทุกครอบครัวยังชีพด้วยการปลูกข้าว นาขั้นบันไดและข้าวไร่ ส่วนใหญ่จะใช้กระบือไถที่นาและเตรียมดิน แต่ก็ยังมีหมู่บ้านกะเหรี่ยง ภายใต้อาณัติของคณะคริสตจักรแบปติสติกะเหรี่ยงในยระเทศไทย ที่ได้รับการสนับสนุน กระบือจากโครงการไฮเพอร์เลย

4. โครงการส่งเสริมโคและกระบือ

4.1 การคัดเลือกหมู่บ้านที่ได้รับสัตว์

จากการประเมินผลใน 14 หมู่บ้าน พบว่า ที่ดินที่ใช้สำหรับเป็นทุ่งหญ้ากำลังเป็น ปัญหาารแรง เนื่องจากโครงการส่งผ่านในหลายหมู่บ้าน ทำให้สัตว์มีจำนวนเพิ่มขึ้น ข้อเสนอนี้ก็คือ ต้องนำเอาวิธีการประเมินขนาดพื้นที่ที่ใช้เลี้ยงสัตว์มาเป็นข้อพิจารณาในการเลือกหมู่บ้านของโครงการไฮเพอร์อินเตอร์เนชั่นแนล ด้วย สำหรับในบางหมู่บ้านที่ค่อนข้างจะมีสภาพทางเศรษฐกิจ ดีอยู่แล้วก็มักจะได้รับเลือกให้อยู่ในโครงการ ดังนั้นจะเป็นการดีทีเดียวในการคัดเลือกหมู่บ้าน ถ้าจะดำเนินถึงสิ่งดังกล่าวนี้แต่เพียง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ของโครงการ

4.2 การคัดเลือกผู้รับสัตว์ในหมู่บ้าน

วิธีการคัดเลือกผู้รับสัตว์นี้ แตกต่างกันไปในแต่ละหมู่บ้านตามข้อพิจารณาต่าง ๆ ที่โครงการไฮเพอร์อินเตอร์เนชั่นแนลได้กำหนดไว้ กล่าวคือ ทางเจ้าหน้าที่ของโครงการไฮเพอร์ จะร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาคัดเลือกผู้ที่จะได้เข้าร่วมโครงการ หากจำนวนผู้ที่ต้องการ จะเข้าร่วมกับโครงการมีมากก็จะใช้วิธีการจับสลากเสี่ยงโชค แต่ถึงที่สำคัญคือ ทางคณะกรรมการหมู่บ้านจะพิจารณาผู้ที่มีความสามารถที่จะเลี้ยงดูแลสัตว์ได้ ตลอดจนเป็นบุคคลที่ชาวบ้านเห็นว่าเป็น คนดี และ เนื่องจากหมู่บ้านเป็นหน่วยปฏิบัติการของโครงการ ดังนั้นปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งกัน ระหว่างหมู่บ้านต่าง ๆ จึงไม่มี

4.3 การเลี้ยงสัตว์แบบรวมกลุ่มและการเลี้ยงแบบรายบุคคล

ในการเลี้ยงสัตว์ของโครงการนั้น มีความแตกต่างกันในแต่ละหมู่บ้าน และผลที่เกิดขึ้นทั้งในแง่บวกและแง่ลบก็ต่างก็ด้วยข้อ เสนอแนะก็คือ จะต้องทำให้แต่ละหมู่บ้านที่อยู่ในโครงการของ โครงการไฮ เฟอร์ ได้รู้จักความแตกต่าง เหล่านี้ เพื่อให้จะได้หารูปแบบหรือวิธีที่เหมาะสมที่สุด ปรับปรุงให้เข้ากับเงื่อนไขสำหรับหมู่บ้านนั้น ๆ ได้และจากการประเมินผลตลอดจนการเข้าไปสังเกตความหมู่บ้านต่าง ๆ ของโครงการพอที่จะสรุปรูปแบบการเลี้ยงสัตว์ของโครงการได้ดังนี้

4.3.1 ผู้เลี้ยงสัตว์แบบรายบุคคลจะได้รับความรู้โดยตรงจากการเลี้ยง ในขณะที่การเลี้ยงแบบกลุ่มมีแนวโน้มที่จะมอบหมายหน้าที่ให้แต่ละคนทำ สำหรับการเลี้ยงแบบกลุ่มนั้น แต่ละคนอาจจะทำงานได้เต็มเวลาอย่างแท้จริง ในขณะที่บางคนที่ทำเท่าที่ทำได้

4.3.2 คำถามที่กลุ่มจะต้องตอบให้กับสมาชิกกลุ่มก็คือ สัตว์ตัวไหนที่จะขาย ถ้าขายจะขายเมื่อไหร่ ขายให้ใคร ในราคาเท่าไร ตลอดจนวิธีการให้อาหาร การรักษาสภาพ การดูแลสัตว์ การสร้างคอกและการรักษาความสะอาด เป็นต้น ซึ่งคำถามต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เกิดความเห็นที่แตกต่างกันภายในกลุ่ม

4.3.3 เนื่องจากการเลี้ยงสัตว์แบบกลุ่มได้รับจำนวนสัตว์เฉลี่ยต่อคนสูงกว่าการเลี้ยงแบบรายบุคคล และทำให้รายได้ที่เป็นตัวเงินของการเลี้ยงแบบกลุ่มสูงกว่า จึงทำให้เกิดข้อเปรียบเทียบทางฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าคนอื่น ด้วยเหตุนี้อาจทำให้เกิดความอิจฉาแก่ผู้เลี้ยง

4.3.4 การส่งผ่านสัตว์ที่เป็นไปตามเงื่อนไขของ โครงการนี้ เข้ากับสมาชิกภายในหมู่บ้านหรือหมู่บ้านใกล้เคียง หรือหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกัน สามารถที่จะกระทำได้สำเร็จในระดับหมู่บ้านได้โดยไม่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก สำหรับการส่งผ่านสัตว์ให้กับกลุ่มนั้น ยังต้องการความช่วยเหลือบางอย่าง เช่น ระบบการทำบัญชีซึ่งจะไม่สามารถกระทำได้สำเร็จเลย ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก

4.3.5 สมาชิกของกลุ่มไม่สามารถจะนำเงินกำไรที่ได้จากการขายสัตว์ ของแต่ละคนมาซื้อสัตว์เลี้ยง เพิ่มขึ้น โดยทั่วไปแล้วกำไรที่ได้จะถูกนำมาแบ่งกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

4.3.6 แม้ว่าจำนวนสมาชิกกลุ่มจะถูกกำหนดโดย โครงการไฮ เฟอร์ ให้มีขนาดอย่างต่ำที่สุด 5 คน แต่ยังมีกลุ่มใดเลยที่มีขนาดเกินกว่า 5 คนส่วนใหญ่จะมีสมาชิกเพียง 3 หรือ 4 คน

4.3.7 ผู้เลี้ยงสัตว์ทุกกลุ่มสามารถที่จะแต่งตั้งหรือจ้างคนได้ 1 คนเพื่อดูแลสัตว์เลี้ยง ซึ่งก็หมายความว่า จะมีคนเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ได้รับประสบการณ์ด้านการเลี้ยงสัตว์

4.3.8 การเลี้ยงสัตว์แบบรวมกลุ่ม ไม่ได้มีส่วนช่วยเพิ่มจำนวนของผู้เลี้ยงในหมู่บ้าน จะเพิ่มได้ก็แต่เพียงจำนวนสัตว์เลี้ยง เท่านั้น แต่สำหรับการเลี้ยงแบบรายบุคคลจะมีส่วนช่วยเพิ่มทั้งจำนวนผู้เลี้ยงและจำนวนสัตว์เลี้ยง

4.3.9 ในการใช้ผู้เลี้ยงแบบรวมกลุ่มเป็นญาติพี่น้องกัน หรือ เคยร่วมมือกันทำกิจกรรมต่าง ๆ มาก่อน การเลี้ยงแบบนี้สามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพได้มากขึ้น เช่น ต้องการแรงงานต่อสัตว์หนึ่งตัวน้อยลง ต้นทุนในการเลี้ยงก็ลดลงด้วย ตัวอย่าง เช่น การสร้างคอกสัตว์ร่วมกัน เป็นต้น

4.3.10 การให้วัคซีนและการถ่ายพยาธิให้แก่สัตว์มากทำเป็นกลุ่มจะมีประสิทธิภาพดีกว่า

4.3.11 การเลี้ยงสัตว์แบบรวมกลุ่มเป็นรูปแบบหนึ่งของการออมที่ถูกต้อง ผู้เลี้ยงสัตว์แบบรายบุคคลที่มีฐานะยากจนอาจไม่สามารถกระทำได้ ถ้าหากจะนำสัตว์ไปขายเพื่อซื้อสิ่งของที่ไม่จำเป็นในยามขาดทุน

4.3.12 การเลี้ยงสัตว์แบบรวมกลุ่มสามารถที่จะนำประสบการณ์ให้แก่กลุ่มอื่นที่เลี้ยงสัตว์ประเภทเดียวกันได้

4.3.13 จำนวนสัตว์เลี้ยงทั้งหมดที่เลี้ยงแบบรวมกลุ่ม มีแนวโน้มที่จะมีจำนวน มากกว่าในจำนวนที่เท่ากันที่ผู้เลี้ยงแบบรายบุคคลสามารถกระทำได้

4.4 แนวทางการปรับปรุงการเลี้ยงสัตว์แบบรวมกลุ่มและการเลี้ยงสัตว์แบบรายบุคคล
ข้อเสนอแนะ 2 ประการ เพื่อปรับปรุงวิธีการเลี้ยงแบบรวมกลุ่ม และการเลี้ยงแบบรายบุคคล มีดังนี้

1. จัดหาพันธุ์สัตว์ให้หมู่บ้านและ 5 ครอบครัว ให้แต่ละครอบครัวรับสัตว์ไปหนึ่งตัวแล้วขอให้แต่ละคนเห็นรู้จักวิธีการรวมกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ ในการเลี้ยงสัตว์ เช่น รู้จักประกันในความสูญเสียของสัตว์ การฉีควัคซีน การให้อาหาร และการจัดการด้านการตลาดร่วมกัน เป็นต้น

2. ลดจำนวนเงินกู้เริ่มแรกที่ใช้แก่กลุ่มผู้เลี้ยงให้เหลือเพียง 5,000 บาท ต่อสมาชิกคนหนึ่ง ซึ่งจะทำให้จำนวนเงินที่แบบรวมกลุ่มได้รับใกล้เคียงกันกับผู้เลี้ยงแบบรายบุคคลได้รับ

3. ให้การอบรมและศึกษาดูงานแก่สมาชิกของโครงการก่อนเริ่มเลี้ยงสัตว์

4. ติดตามและดูแลผลปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด

5. จัดประชุมกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนหาทางปรับปรุงวิธีการเลี้ยงสัตว์

4.5 การดูแลสุขภาพของสัตว์

จากการเปรียบเทียบหมูบ้านเดียวกัน ที่มีการเลี้ยงสัตว์ทั้ง 2 แบบ พบว่า สัตว์ที่เลี้ยงแบบรวมกลุ่มจะมีความแข็งแรงน้อยกว่าสัตว์ที่เลี้ยงแบบรายบุคคล (อาจเป็นผลมาจากการดูแลเอาใจใส่) สำหรับการจัดการอบรมเกี่ยวกับพื้นฐานด้านอนามัยของสัตว์นั้น ในหลายหมู่บ้านได้มีเป็นปกติอยู่แล้วซึ่งถือว่าเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่งทั้งนี้เนื่องจากการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้บริการด้านนี้ อย่างไรก็ตามเกษตรกรสามารถไปรับการดูแลรักษาสัตว์ได้บ้าง เฉพาะในกรณีที่สัตว์เจ็บป่วยไม่มาก แต่ในกรณีที่ต้องการความช่วยเหลือสัตว์เจ็บป่วยมากขึ้น ทางโครงการต้องแนะนำว่าจะไปขอความช่วยเหลือได้ที่ไหน

นอกจากนี้ก่อนที่จะนำโคและกระบือมาให้เกษตรกร สัตว์เหล่านี้ควรจะได้รับการตรวจตามหลักวิชาเกี่ยวกับการระบาดของพยาธิและโรคต่าง ๆ ด้วยในหลาย ๆ หมู่บ้านที่ได้เข้าไปประเมินผล พบว่า เกษตรกรจะมีกล่อง เครื่องมือแพทย์ซึ่งทำด้วยโลหะในกล่องดังกล่าวจะบรรจุชุดของอุปกรณ์และ เครื่องมือทางสัตวแพทย์ต่าง ๆ ซึ่งได้รับจากโครงการไอเพอร์ และเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ เกษตรกรบางรายมีความรู้เกี่ยวกับยาและวิธีการใช้ยามัดเนก ข้อเสนอแนะก็คือ ในการจัดหายามาให้มันจะต้องมีคู่มือการใช้ติดมาด้วย อาจเขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาของชาวเขาก็ได้พร้อมทั้งแสดงวิธเหตอายของยาด้วย

4.6 การให้อาหารสัตว์

ก่อนที่จะมีการคัดเลือกหมูบ้านเลี้ยงสัตว์ ตามโครงการของโครงการไอเพอร์ การจะได้มีการสำรวจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานที่จะใช้เลี้ยงสัตว์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่โคและกระบือที่จะเลี้ยง ทั้งนี้เพื่อจะได้กำหนดปริมาณอาหารของสัตว์ ตลอดจนพื้นที่ ๆ จะเลี้ยงสำหรับฟางข้าวนี้ สามารถนำมาใช้เป็นอาหารสัตว์ได้ โดยเฉพาะในท้องที่ที่มีอาหารสัตว์ไม่เพียงพอ ซึ่งบางแห่งฟางข้าวมักจะถูกเผาทิ้งไป นอกจากนี้เกษตรกรเองควรจะได้รับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น โภชนาการของสัตว์ ความต้องการอาหารเสริม และคุณค่าของฟางข้าว เป็นต้น

ในปัจจุบันกรมปศุสัตว์กำลังทำการปรับปรุงที่ดิน ซึ่งเดิมเป็นที่เขตเกษตรกรรมของชาวเขามาก่อนและได้ทำการปลูกไม้จำพวกถั่ว ข้อเสนอแนะก็คือ โครงการไอเพอร์ควรได้ปรึกษา

กับเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ เกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่จะขออนุญาตให้ชาวบ้านปลูกพืชได้ในพื้นที่ปลูกป่าสนโดยปลูกไม้โตเร็ว พวกที่สังเคราะห์ไนโตรเจน และสามารถนำมาเลี้ยงสัตว์ได้ด้าย เช่น แคนฝรั่ง (*Gliricidia sepium*) และกระถินยักษ์ (*Leucaena leucocephala*) เป็นต้น ในบริเวณพื้นที่ปลูกป่าที่ใกล้หมู่บ้านเลี้ยงสัตว์ และให้ชาวบ้านตัดกิ่งไม้มาทำเป็นอาหารสัตว์ในฤดูแล้งได้ ส่วนต้นไม้ที่ยังคงทำหน้าที่เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของดินและอนุรักษ์ดินและแหล่งต้นน้ำลำธารด้วย นอกจากนี้พืชทั้งสองชนิดยังสามารถทนต่อไฟป่าได้ดีกว่าไม้จำพวกสน

การประเมินผลพบว่า ในบางหมู่บ้านได้แสดงให้เห็นถึงความต้องการที่จะปลูกหญ้าเพื่อเลี้ยงสัตว์ ตั้งแต่สามพื้นที่ที่เพียงพอแล้วก็เป็นที่แน่นอนแล้วว่า จำนวนสัตว์จะต้องเพิ่มมากขึ้นอย่างไรก็ตามความสำเร็จของโครงการที่เกี่ยวกับทุ่งหญ้าในเมืองไทยยังมีเพียงเล็กน้อย และก็เป็นแต่ที่รายกันดีในคณะผู้ประเมินผลว่า ไม่มีโครงการทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่กระทำในบริเวณพื้นที่ที่เขา ข้อเสนอแนะก็คือพยายามจัดหาความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคให้มากที่สุด รวมทั้งการปรับเปลี่ยนพื้นที่บนพื้นที่สูงให้สอดคล้องกับการเลี้ยงสัตว์ เพื่อที่จะเป็นหลักประกันในความสำเร็จ และหากปราศจากพืชที่ใช้ทำเป็นอาหารสัตว์หรือทุ่งหญ้าแล้ว การขยายการเลี้ยงสัตว์ในบริเวณภูเขาก็คงจะถึงจุดสูงสุดในพื้นที่ที่พืชอาหารสัตว์หาได้ยาก

4.7 การฝึกอบรม

โครงการโฮเฟอร์หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันจัดการอบรมเกี่ยวกับการดูแลรักษาสัตว์ให้กับเกษตรกรให้มีความรู้ความชำนาญมากขึ้น เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์หรือมีก็น้อยมาก ข้อเสนอแนะก็คือการจัดให้มีการฝึกอบรมในด้านการเลี้ยงสัตว์ การให้อาหาร สุขภาพและปัญหาโรคระบาดสัตว์ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์นาน ๆ ครั้ง ถึงจะออกเยี่ยมเยียนประชาชน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วชาวเขาก็ยังคงจะต้องพึ่งตนเองต่อไป

นอกจากนี้การอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการโฆษณาการ ควรจะรวมกันเข้าอยู่ในโครงการโฮเฟอร์ด้วย เช่นเดียวกับการจัดการอบรมเกี่ยวกับการให้ปุ๋ยออกสำหรับไม้ผลควรอยู่ในแผนงานด้วย การฝึกอบรมอีกประการหนึ่งก็คือ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำและการใช้เครื่องมือไถนาสำหรับกระบือ ซึ่งในหลายหมู่บ้านมีความจำเป็นมาก เนื่องจากเกษตรกรหลายคนไม่เคยทำหรือใช้ไถมาก่อน การฝึกอบรมนี้จึงมีผลเกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เพราะเกษตรกรหลาย ๆ คนสามารถจะทำเครื่องมือและใช้เครื่องมือนี้ได้อย่างถูกต้อง และเพื่อให้เห็นใจว่าความพยายามที่ให้

กับการฝึกอบรมนั้นสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ และ เป็นการใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีข้อเสนอว่า โครงการไฮเพอร์จะต้องดำเนินการสำรวจความต้องการของเกษตรกรว่า ต้องการได้รับการอบรมในเรื่องใดบ้าง รวมทั้งการประเมินความรู้ที่เกษตรกรได้รับจากการอบรมครั้งก่อน ๆ ทั้งนี้เพราะในอดีตการฝึกอบรมมักจะเป็นเรื่องที่เรามีความรู้สึว่าเกษตรกรน่าจะได้รับการประโยชน์เมื่อทำการฝึกอบรมไปแล้ว โดยไม่คำนึงถึงความต้องการที่แท้จริง ดังนั้นการประเมินผลของการฝึกอบรมอย่าง เป็นทางการจึงมีให้เห็นน้อยมาก สำหรับการให้การอบรมแก่คณะทำงานของโครงการไฮเพอร์ เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการบันทึกข้อมูลนั้นจะเป็นการแบ่งเบาภาระทางด้านการบริหารและยังช่วยให้ข้อมูลนั้นมีความทันสมัยและง่ายต่อการที่จะนำไปใช้ประโยชน์ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ของโครงการด้วย

4.8 การตลาด

การประเมินผล ได้พบว่า มีพ่อค้าสัตว์เคี้ยวเอื้องมาเยี่ยมหมู่บ้านบ่อย ๆ เพื่อซื้อสัตว์จากเกษตรกร ราคาซื้อขายเป็นราคาตกลงกันทั้งสองฝ่าย และราคาที่ได้รับก็ยุติธรรมพอสมควร ทั้งนี้เพราะเกษตรกรรู้เกี่ยวกับราคาตลาดในเมือง สำหรับข้อเสนอแนะก็คือ ควรจะต้องมีการรายงานเป็นรายครึ่งปีเสนอต่อโครงการไฮเพอร์ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของการจำหน่ายสัตว์ เช่น ขายเพื่อหลีกเลี่ยงโรคระบาด ขายเพื่อต้องการเงินสด หรือต้องการใช้เงินคืนให้แก่โครงการไฮเพอร์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้โครงการรู้ถึงลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดี โดยเฉพาะปัญหาทางด้านการตลาดของผู้เลี้ยงสัตว์

5. โครงการส่งเสริมการทำประมง

5.1 การสร้างบ่อปลาและการเลือกทำเลที่ตั้ง

โดยทั่วไปแล้ว บ่อปลาที่ตั้งอยู่ใกล้หมู่บ้านมักจะประสบความสำเร็จมากกว่าตั้งอยู่ไกลจากหมู่บ้าน ทั้งนี้เพราะว่าการขนส่งมูลสัตว์ หรืออาหารปลาทำได้สะดวกกว่า และดูเหมือนว่าปัญหาการขมขยปลาจะมีน้อยลง - ถ้าบ่ออยู่ใกล้หมู่บ้านมากขึ้น บ่อส่วนใหญ่จะสร้างขึ้นจากการจ้างแรงงาน โดยได้รับเงินจากโครงการ 2,000 บาทสำหรับเป็นส่วนหนึ่งของค่าก่อสร้าง สำหรับความสนใจเกี่ยวกับการสร้างบ่อมีสูงมาก แต่ก็มีข้อจำกัดคือ ไม่มีที่ดินที่เหมาะสมและขาดแคลนแหล่งน้ำ

5.2 ชนิดของปลาที่เลี้ยง

บ่อปลาทุกบ่อใช้เลี้ยงปลาประเภท ปลาหมอเทศ (tilapia) และพวกปลาตะเพียน (carp) โดยเลี้ยงรวมกัน ปลาเหล่านี้จะออกผลเป็นจำนวนมากและทำให้ปลารุ่นโตช้า ซึ่งทำให้ได้รับผลผลิตที่จะได้ในครั้งต่อไปน้อยลง และเกษตรกรก็ไม่มีเครื่องมือที่จะแยกปลาเหล่านี้ ออกมาได้

จากการศึกษาพบว่า ในบางหมู่บ้านเกษตรกรที่เลี้ยงปลาจะเดินทาง เข้ามาใน ตัวเมือง เชียงใหม่ เป็นประจำ เพื่อทำกิจกรรมจึงทำให้การดูแลการเลี้ยงปลาไม่ได้รับการเอาใจใส่ เท่าที่ควร ซึ่งการเลี้ยงปลาในหมู่บ้านเหล่านี้ อาจทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นถ้าเลี้ยงปลาใน ตระกูลปลาชุกเทศ (Rohu) และ ปลาเจือส้ม (Grass carp) ทั้งนี้เพราะความเจริญเติบโต เร็ว และใช้เวลาสั้นกว่าปลาชนิดอื่น

5.3 การให้อาหารปลา

ปัญหาหลักประการหนึ่งได้แก่ การขาดแคลนอาหารปลาของบ่อเลี้ยงปลาที่ตั้งอยู่ไกลหมู่บ้าน เพราะสาเหตุการแบกขนเมล็ดข้าว และรำข้าวจะใช้เวลานานทั้งชั่วโมงครึ่งและใช้เวลา อีกครึ่ง ชั่วโมงขากลับ ซึ่งผู้ที่ทำแรงงานจำกัดจะไม่สามารถได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเลี้ยงปลา

5.4 กิจกรรมด้านส่งเสริม

เนื่องจากการเลี้ยงปลาเป็นกิจกรรมใหม่ในพื้นที่สูงตั้งถิ่นฐานแล้วในหมู่บ้านก็ยังคงเป็น การทดลองอยู่ โครงการนี้ต้องการเวลาอย่างมาก ในการที่จะผสมผสานความรู้ทางทฤษฎีของ ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมการประมง เข้ากับความฉลาดและการปรับตัวในความไม่แน่นอนต่าง ๆ อันเป็นลักษณะพฤติกรรมของชาวเขา ความจริงที่ว่าผลผลิตจากการเลี้ยงปลายังไม่เป็นไปตาม ที่มุ่งหวังนั้นมิได้หมายความว่าโครงการนี้ไม่บังเกิดผลในทางปฏิบัติ แต่กลับแสดงให้เห็นว่าการ เลี้ยงปลาบนภูเขาเห็น เป็นกิจกรรมใหม่อย่างแท้จริง และยังมีแง่มุมต่าง ๆ อีกมากที่ยังคง ต้องการการศึกษาและวิจัยให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สำหรับบริเวณที่รวบรวมโดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกพืชที่ใช้เป็นอาหารนั้นเกษตรกรบางคนเลี้ยงปลาไว้ในนาข้าว โดยขุดร่องบริเวณขอบแปลง นาให้ลึกครึ่ง เมตรและกว้าง เท่ากับตลอด และบริเวณปลายนาอีกข้างหนึ่งลึกหนึ่ง เมตร ปลาที่เลี้ยง จะอาศัยกินวัชพืชที่เกิดขึ้นในบ่อโดยไม่ต้องทำลายต้นข้าว พร้อมกับมีเขือง เสี้ยที่ถ่ายออกมาก็เป็น ประโยชน์ต่อพืช เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวข้าว น้ำก็จะถูกระบายออก หลังจากนั้นก็เก็บเกี่ยวข้าว และจับปลาพร้อมกันไปด้วย วิธีการและแนวความคิดดังกล่าวนี้อาจใช้ประยุกต์กับพื้นที่เพาะปลูกข้าว

นำคำของกลุ่มเกษตรกรชาวลาหู่และชาวกะเหรี่ยงได้ โดยเฉพาะบริเวณเขี้ยวที่อยู่ใกล้หมู่บ้าน
ในหลาย ๆ แห่งบนพื้นที่สูง แต่การประยุกต์ดังกล่าวอาจต้องอาศัยประสบการณ์จากผู้ที่ประสบ
การณ์ และกลุ่มที่ประสบความสำเร็วจนมาแล้ว

6. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงผึ้ง

โครงการนี้มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ต่างไปจากงานอื่น ๆ ของโครงการโฮ เพอร์
กล่าวคือโครงการนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรของคริสเตียนหลายองค์กร รวมทั้งของ
โครงการโฮ เพอร์ด้วยและเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้แก่คนไทยในพื้นที่รวมมากกว่าชาวเขา โครงการ
การนี้เริ่มต้นในปีพ.ศ. 2528 ด้วยจำนวนสมาชิก 15 คน ภายใต้อาณัติของผู้นำนายชาน
ผิงคนหนึ่งซึ่งเป็นชาวต่างประเทศ ในระยะเริ่มแรกของโครงการนี้ มีเกษตรกรเข้าร่วมเป็น
สมาชิกอยู่ 24 คน แต่ก็มีเพียง 2 รายเท่านั้นที่ประสบความสำเร็จ และยังคงเลี้ยงผึ้งมาจน
ถึงปัจจุบัน

โครงการนี้มีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นมาก ประการแรก ผู้นำกิจกรรมซึ่งปัจจุบันเป็นผู้
ที่มีความกระตือรือร้นมากคนหนึ่ง และเป็นผู้ที่มีความข้องเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก
เช่น การอบรมด้านการส่งเสริมอาชีพ การอบรมด้านการเกษตร การช่วยเหลือชุมชนต่าง ๆ
(เช่นการทำระบบน้ำ, การก่อสร้าง) และการฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น ดังนั้น
เวลาที่ให้กับโครงการเลี้ยงผึ้งจึงไม่พอเพียง

ประการที่สอง การขาดความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคนิคในการเลี้ยงผึ้ง จากจำนวน 15
รังเหลือเพียง 3 รัง ซึ่งเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้เห็นว่ามันใหม่เป็นการง่ายเลยที่สมาชิกจะหารายได้พิเศษ
จากการเลี้ยงผึ้ง เหมือนกับที่ตั้งใจไว้แต่แรก สำหรับข้อมูลและการอบรมเกี่ยวกับการดูแลผึ้งนั้น
มีอยู่พร้อมแต่สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

ประการที่สาม การเก็บรักษาผึ้ง เป็นงานที่มีความเสี่ยงภัยสูงและต้องการการลงทุนที่
มั่นคง ผึ้งที่มีศัตรูโดยธรรมชาติอยู่มากรวมทั้งตัวต่อ ซึ่งต้องกันออกไปให้พ้น ผึ้งมักจะมีโรคต่าง ๆ
ผู้เลี้ยงผึ้งจำเป็นต้องซื้อน้ำตาสมาเลี้ยงผึ้งในฤดูที่มีดอกไม้น้อย ด้วยเหตุนี้เองการเลี้ยงผึ้งจึงไม่อยู่
ในความคิดของเกษตรกรที่ยากจนที่จะเลี้ยงผึ้งเป็นส่วนหนึ่งของอาชีพ

7. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม ตั้งอยู่ที่บ้านนาบก ตำบลหนองคาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โครงการนี้เป็นโครงการที่อยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของโครงการไฮเพอร์ และ เริ่มเมื่อปี 2528 ในตอนแรกนี้เราได้มีสมาชิกชาวอเมริกันคนหนึ่ง มาอาศัยอยู่ที่บ้านนาบกและ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และเป็นที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมของโครงการ แต่เนื่องจากเกษตรกรของบ้านนาบกที่เข้าร่วมโครงการ มีความคุ้นเคย กับการเลี้ยงโคพันธุ์เนื้อและ ที่เชื้พื้นเมือง อีกทั้งโคนมพันธุ์ดีที่นำเข้ามาส่งเสริมในหมู่บ้านระยะแรก ๆ นั้น ต้องอาศัยการดูแล และต้องการอาหารที่ค่อนข้าง จะสมบูรณ์ จึงทำให้โคนมไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควรทำให้ประสบปัญหา อย่างมากในการเลี้ยงรวม ตลอดจนได้ปริมาณน้ำนมไม่เพียงพอต่อการจำหน่าย และดูแลความ สะอาดมา ดังนั้น โครงการส่งเสริมโคนมจึงได้สิ้นสุดลง โคนมได้ถูกแปลง เป็นเงินและนำไปซื้อ โคเนื้อมาเลี้ยงแทน

อย่างไรก็ตาม หากทางโครงการไฮเพอร์ต้องการที่จะส่งเสริมการเลี้ยงโคนมต่อไปอีก ก็ควรจะต้องการอบรมเกษตรกรผู้เลี้ยง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ติดตามดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดให้ มากกว่าเดิม ทั้งนี้เพราะการเลี้ยงโคนม ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก หากเกษตรกร ขาดความรู้ และการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร